

Do systému hodnocení vědeckých výsledků pronikly predátorské časopisy

Praha, 14. 12. 2015 - Vědci a vědkyně sdružení ve spolku Fórum Věda žije! spouštějí veřejnou databázi Akademický antipredátor. V této databázi se nacházejí publikace v periodících z Beallova seznamu tzv. predátorských časopisů, které byly vykazány do Rejstříku informací o výsledcích (RIVu) a mohly tak sloužit jako podklad pro přidělování finančních prostředků v rámci systému hodnocení vědeckých výsledků tzv. kafemlejnku.

Predátorské časopisy jsou nekvalitní periodika, která často fingují recenzní řízení a umožňují tak za poplatek zveřejnit v podstatě libovolný text. Nejznámější seznam těchto časopisů a vydavatelů vytvořil a udržuje Jeffrey Beall z University of Colorado (<http://scholarlyoa.com>). Publikování v predátorských časopisech poškozují dobré jméno vědeckých pracovišť, pokud je navíc primárním cílem takového počínání vykazání publikační činnosti, dostávají se obvykle autoři do střetu s etickým kodexem akademických institucí.

V návaznosti na kauzu tzv. upířích publikací Dr. Strielkowského z FSV UK jsme sestavili seznam časopisů, které se nacházejí na Beallově seznamu a zároveň jsou součástí databáze Scopus. Tato periodika jsou automaticky zahrnuta do Rejstříku informací o výsledcích (RIVu). Vyhledali jsme v RIVu publikace v těchto časopisech a našli více než 500 odpovídajících záznamů.

Tento výsledek je na jednu stranu dobrou zprávou o stavu české vědy – z celkového počtu vykázaných publikací jde o zanedbatelné číslo. Na druhou stranu to ukazuje, že na řadě vědeckých pracovišť selhává nebo vůbec neexistuje kontrola publikační činnosti. Zároveň nalezené výsledky ukazují na systémový nedostatek hodnocení vědeckých výsledků, který přehlídí proces pronikání predátorských časopisů do databází Scopus a Web of Science. Zároveň nalezené výsledky dokládají, že predátorské časopisy nejsou jen problémem společenskovědních disciplín – většina nalezených publikací je z oborů technických a přírodovědných.

Beallův seznam není dokonalý, což souvisí s nemožností jednoznačně definovat kategorii predátorských časopisů a omezenými kapacitami jednoho autora. Taktéž námi předkládaná databáze není kompletní, neobsahuje všechny predátorské časopisy a vydavatele, stejně tak i náš způsob vyhledávání publikací v RIVu není neomylný. Nalezené výsledky tak zřejmě představují jen vrchol ledovce, pod kterým se pravděpodobně skrývá daleko větší množství nepříliš kvalitních publikací, které nevznikly s cílem rozšířit hranice lidského poznání, ale s účelem vykazat body v RIVu či v rámci kvalifikačních řízení (např. habilitací) a přežít tak v prostředí, které vytvořil současný mechanický systém hodnocení vědeckých výsledků. Podobnou situaci očekáváme i u monografií a patentů, které jsou taktéž v RIVu bonifikovány a kvalita jejich připomínkového (recenzního) řízení je mnohdy diskutabilní. Na rozdíl od publikací v časopisech je pro nás obtížnější tyto výstupy rozpoznat.

Predátorské časopisy často používají podvodné praktiky (lživé informace o impakt faktoru, recenzním řízení apod.), nelze tedy výzkumné pracovníky, kteří v nich publikují, automaticky obviňovat z neetického chování. Cílem zveřejnění této databáze není pranýřovat vědecká pracoviště a výzkumníky. Cílem je především ukázat na systémové nedostatky spojené s fenoménem predátorských časopisů na úrovni akademických institucí a v metodice, jakou jsou tyto instituce hodnoceny.

Databázi a další informace najdete zde:

<http://antipredator.vedazije.cz/>

Touto databází chceme upozornit zejména na nefunkčnost kafemlejnku a na to, jakým způsobem deformuje vědecké prostředí.

Zástupci Fóra Věda žije!

Michael Komm, předseda, zástupce věd o neživé přírodě: tel. 777 553 579,

Michaela Vojtková, místopředsedkyně, zástupkyně společenských a humanitních věd: tel. 777 068 338

Lukáš Dvořáček, místopředseda, zástupce věd o živé přírodě: tel. 777 977 959